

प्रशिक्षणे नवमाध्यमानां स्थानम्

आधुनिक काले प्रशिक्षण मण्डलायां
बहूनि परिवर्तनानि संभवन्ति । तेषु
परिवर्तनेषु अन्यतमं भवति नव -
माध्यमानाम् स्वाधीनम् ।

प्रशिक्षणं अथवा विद्याभ्यासं इत्यस्य
महत्त्वं महदस्ति ।

“विद्याविहीनः साक्षात्पशुः”

इयं वाक्ये प्रशिक्षणस्य महत्त्वमधिकृत्य
प्रतिपादयति । शिक्षणं सर्वं कदाति ।

“विद्या विजयं कदाति

विनापि ददाति पात्रनाम
पात्रत्वाद् धनमाप्नोति ”
धनात् धर्मः ततः सुखं ॥

इयं सुभाषिते शिक्षणस्य अथवा विद्यायाः
महत्त्वमधिकृत्य कथ्यते ।

अस्माकं केरल देशं प्रशिक्षण मण्डलायां
सम्पूर्ण साक्षरता प्राप्नोति । भारत देशे
प्रशिक्षण मण्डले अस्माकं केरलस्य स्थानं
प्रथमं भवति ।

आधुनिक काले नवमाध्यमानि विना
जीवनं अशक्यं भवति ” इदं भवति
अस्माकं समाजस्य अवस्था । सर्वे मण्डले
अपि नवमाध्यमानां स्वाधीनं दृष्टुं शक्यते ।
प्रशिक्षण मण्डले च ।

अद्य सर्वे विद्यालयानां आधुनिकीकरणस्य
पान्थायां भवति । इदानीं सर्वे विद्यालयानि
कक्षायां च “ ह्यू टेक ” भवति ।

नवमाध्यमानाम् स्वाधीनम् द्विविधे
प्रतिफलानि । प्रथमं तस्य गुणफलानि ।
अनन्तरं तस्य दोषफलानि ।

* गुणफलानि

नवमाध्यमानि विज्ञान पुस्तकम् भवति
इति मम मतः । बहूनि विज्ञानं एक
निमेषे लब्धयति । नवमाध्यमानां आगमनेन
संशयदूरीकरणं अतिललितं भवति ।
अस्माकं हस्ताअङ्गुलीयाग्रे सर्वं विज्ञानं
ज्ञानातुं शक्यते अथवा लब्धयते ।
नवमाध्यमानां आगमनं प्राशिक्षणं अतीव
रसकररूपेषु परिवर्तयितुं महद् साहाय्यं
आसन् । कानिचन अध्यानि छात्राभ्यां
अतिकठिनं भवति । नवमाध्यमस्य साहाय्येन
तत् पाठानि चलनाच्चित्र रूपेषु च
परिवर्तयितुम् शक्यते, अनन्तरं छात्रेषु तत्

पाठभागानि इष्टित्येव ललितरूपेण च
अवगन्तुं शक्यते। बहुकालं तत् आशयः
मनसि स्थितः च भवन्ति। इत्यादीनि
बहूनी गुणानि प्राशिक्षणे अत्युत्तमं स्थानम्
ददाति।

* दोषफलानि

नवमाध्यमानां बहूनि दोषानि च
सन्ति। अद्य समाने बहवः जनानां मते
"नवमाध्यमानां आगमनेन छात्राः पुस्तकानि
न पठन्ति" इति।

तेषु मते प्राकृतकाले छात्राभिः
ग्रन्थशालायां गच्छति स्म, अनन्तरं
अतीव तात्पर्येण सह ते पुस्तकानि
अपठन्। "पि. एन. पाणिक्कर" महोदयस्य
नेतृत्वे तत् समये केरलेषु बहवः
ग्रन्थशालाः स्थापिताः। किन्तु इदानीं

छात्राः सर्वे २ अथवा सर्वदा नवमाद्यमाना
उपयोगं करोति।

इयं प्रवणता छात्रानां भावनाविकासाय
न प्रयोजकं भवन्ति। सर्वदा नवमाद्यमाना
उपयोगं कुरुतः एकः छात्रः "अहं एकं
समाजजीवि" भवति इति सत्यमपि
विस्मरति। तेषु स्वस्थ परिश्रमः अपि न
जानन्ति।

"इदानीन्तनस्य कक्ष्यायाः एव
भारतस्य भावी सृष्टयति"

इति महद्वचनं न विस्मरन्तु...

"इदानीन्तनस्य छात्राः श्वः भारतस्य
पौराः भवति"
इदमपि सर्वदा चिन्तयन्तु

" नवमाध्यमानां अतिप्रसरं स्रगं विनयं ,
सहिष्णुता इत्यादिभिः मूल्यरहितानां
जनतायां सृष्टयति " इति एक गणस्य
वाक्यः ।

तस्य उत्तमोदाहरणं भवति इदानींतन
काले प्रचलितुं एकः केलिः ; नामकः
भवति " ब्लूवेथिल " । इयं केलिः
अनेकानां छात्रानां जीवनं अपहरन्ति ।
इयं वार्ता नवमाध्यमानां दूष्यवशमधिकृत्य
कथ्यते । अतीव खेदकरं च ।

इदानींतन काले कानिचन केरलीयः
" मे. एस् " भीकरानां सह प्रवर्तयति ।
कौतुकं जनयितुं वार्ता यत् भवन्ति " तेषु
सर्वेषु विद्यासम्पन्नाः अभवत् ।

अस्माकं प्रशिक्षणस्य दूष्यवशः अत्र
प्रतिफलन्ति ।

" वाहसु अप्पु , फेथसु बुक्क , इन्स्ट्राम
इत्यादिभिः सर्वेषु नवमाध्यमानां अन्नर्भवति ।

पठनार्थं न केवलं छात्राः अपि तु
अध्यापकाः अपि च नवमाध्यमानां आश्रयन्ति।
हेन इदानींतनस्य समाजः परिवर्तनस्य
पाठ्याय सञ्चरति। तस्य भागं भवति
नवमाध्यमानां आगमनं। अद्य न केवलं
प्रशिक्षण मण्डले अपि तु आरोग्यम् -
प्रतिरोधं - धनकार्यं इत्यादि सर्वे मण्डलेषु
अपि नवमाध्यमानां स्वाधीनं दृष्टुं शक्यते।
अद्य विवरविनिमय साङ्गेतिकविद्या एक-प्रवृत्त
कक्ष्यायां तु दशम कक्ष्यायां पठनं
पाठ्यविषयः भवति। तत् विषयस्य पठनार्थं
पाठपुस्तकं, परीक्षा इत्यादिभिः सर्वाः सन्ति।
नवमाध्यमानां कथं उपयोगं कुर्वन्ति ?
इत्याधिकृत्य ज्ञानं आधुनिक काले
अतिप्रधानं भवति। नवमाध्यमानां उपयोगं
कथं कुर्वन्ति इत्याधिकृत्य ज्ञानं नास्ति
चेत् विकूर देशाभ्यां कर्माणि निर्वहणार्थं
उत्तमावसरं न लभ्यन्ते।

किन्तु आधुनिक काले बहूनि छात्रानि
नवमाध्यमानां दुरुपयोगं कुर्वन्ति। "वाङ्मयम् अप्प"
इत्यादि नवमाध्यमेषु ते अश्लीलसन्देशाः,
अश्लीलचित्रानि च प्रचरन्ति।

अविश्वसनीयं सन्देशाः एव नव -
माध्यमेषु प्रचरन्ति इति आरक्षकानां
वाङ्मयं। तत् प्रकारेण बहवः छात्राः अधर्मस्य
पाण्यायां सन्चरन्ति।

"अस्माकं लक्ष्यं सत्यम्
अस्माकं पाण्या धर्मस्य च"

इति कविवाक्यं सर्वदा स्मरन्तु।

किन्तु बहवः छात्राः नवमाध्यमानां
उपयोगं उत्तमरीत्या क्रियन्ते।

"इदानीन्तन समये नागस्य आक्रमणेन
एका विद्यान्धी दिवंगतः" इयं वार्ता

सर्वे केरलीयेषु अक्षीनां अक्षु धारा
आर्विर्भवति । तत् संभवस्य सत्यावस्था
सर्वेषां अवगन्तुं नवमाध्यमाः साहाय्यकं
भवति ।

कीदृशीनां समानां प्रशिक्षण मण्डलायां
छात्रानां समस्यानां सर्वेषां ज्ञानज्ञातवन्तानां
च नवमाध्यमाः साहाय्यकं आसीत् ।

मातृकाप्रश्नावलिः, लघुटिप्पणिः इत्यादयः
नवमाध्यमेषु बहुव शीघ्रम् लभ्यन्ते ।
इत्यादि बहुवः गुणाः च आसीत् नव-
माध्यमानां ।

किन्तु नवमाध्यमानां उपयोगं बहूनि
समयं करोति चेत् अस्माकं अक्षीनां
आरोग्यं नाशयति । अतः लङ्गमवाणीनां
अथवा नवमाध्यमानां दुरुपयोगं न कुरु ।

“ मातृदेवोऽभव ”

इयं वचनमाधिकृत्य विवरणस्य आवश्यकता

नास्ति। किन्तु इदानीं काले नव-
माध्यमानां अतिप्रसरेण छात्रानां मनसि
मातृस्नेहमपि नश्यति इति समाजेन
बहवः जनानां मतः। इयं वार्ता सत्यं वा?

मम मते विद्या सर्वेषु विवेकं विनयं
च ददाति। आधुनिक काले नवमाध्यमानां
विना जीवनमपि अशक्यं भवति। अतः
प्रशिक्षणे नवमाध्यमानां स्थानं प्रथममस्ति।
अद्य नवमाध्यमानां विना प्रशिक्षणं कुर्वन्तः
असाध्यं भवति।

अतः नवमाध्यमानां साहाय्येन पठतू-
त्कालितरूपेण पठतू-

किन्तु नवमाध्यमानां कुरूपयोगां
न कुरु - - - ।

“लोका समस्ता सुखिनो भवन्तु”

" विश्वं मम परिवारं "

इत्यादयः महदेवचनानि सर्वदा मनसि
स्मरन्तु

महाकविना रवीन्द्रनाथ ठाकुरः स्थापितं विश्व-
भारति सर्वकलाशालायाः कवाटे अलिखितं
तत् महावचनं सर्वदा स्मरन्तु

प्राशिक्षणस्य महत्त्वं ज्ञान्वा नवमाध्यमानां
साहाय्येन पठन्तु भारतस्य भाविः संरक्षयन्तु
सत्यं इत्यदि मूल्यानां संरक्षयन्तु